

"ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΑΝΤΙΟ"

"ΞΑΦΝΙΚΑ ΠΕΡΣΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ"

Του ΤΕΝΝΕΣΣΗ ΟΥΪΛΙΑΜΣ

(ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΕΧΝΗΣ)

Τὸ «Θέατρο Τέχνης» συνεχίζοντας τὶς γιορταστικὰς ἐκδηλώσεις του γιὰ τὴ συμπλήρωση εἰκοσιπέντε χρόνων ἀπὸ τὴν ἱδρυσὴν του, παρουσίασε δύο μονόπρακτα τοῦ Τέννεσση Οὐίλλιαμς, ἑνὸς ἀπὸ τοὺς πρὶν γνωστοὺς στὸ ἀθηναϊκὸ κοινόν, χάρις καὶ στὸ ἴδιο τὸ «Θέατρο Τέχνης», σύγχρονους Ἀμερικανοὺς συγγραφεῖς. Τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ δύο μονόπρακτα, τὸ «Μεγάλον Ἀντίον» εἶναι σύντομον, τὸ δεύτερον, «Ξαφνικὰ Περσὶ τὸ Καλοκαίρι», πολὺ ἐκτενέστερον. Στὸ «Μεγάλον Ἀντίον» ἕνας νέος, ὁ Τζό, μετακομίζεται καὶ ὡς βαστὰ ἢ μετακόμισις αὐτῇ, ἀναπολεῖ. Αὐτῇ ἡ ἀναπόλησις γίνεται σκηνικὴ πράξις. Θυμάται τὴ μητέρα του, ποὺ πέθανε καὶ ποὺ κληρονόμησε τὴ μισὴ ἀπὸ τὴν ἀσφάλειά της, τὴν ἀδελφὴν του τὴ Μύρνα, ποὺ ἐρχότανε ὁ φίλος της ὁ Μπίλλ καὶ τὴν ἔπαιρνε ἀπὸ τὸ σπίτι τους, καὶ τὶς διενέξεις ποὺ εἶχε μαζί της, ἐξ αἰτίας τῆς διαγωγῆς της. Τώρα ποὺ ἀλλάζει κατοικίαν, τὰ ἀποχαιρετὰ ὅλ' αὐτὰ, συναποκομίζοντας τὸ κατακόθι τῆς πικρίας ποὺ ἀφησαν μέσα του. Ἕνας ὑπόκωφος δραματικὸς τόνος ἀναδίδεται ἀπὸ τὸ μονόπρακτο τοῦτο, ποὺ ἔχει ἰδιότυπὴ τεχνικὴ — ξετυλίγεται σὲ δύο χρόνους — δὲν παρουσιάζει ὅμως βαθύτερον ἐνδιαφέρον.

Τὸ κύριον ἔργο τῆς βραδυᾶς εἶναι τὸ «Ξαφνικὰ Περσὶ τὸ Καλοκαίρι». Ὁ διαπρεπὴς κριτικὸς τοῦ «Νιού Ὕρκ Τάιμς» Μπρούκς Ἀτκινσον, παρατηρεῖ ὅτι στὸ ἔργο αὐτὸ ὁ Οὐίλλιαμς εφθάνει στὸ ἀπόγειον τῆς τελειότητος σὰν ποιητὴς τῶν κολασμένων καὶ ὅτι «δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία πῶς τὸ μονόπρακτο αὐτὸ ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὸ δείγμα δραματικῆς τέχνης». Νομίζω ὅτι υπερβάλλει ὁ Ἀμερικανὸς κριτικὸς. Δραματικὴ τέχνη ὑπάρχει βέβαια, ὅχι ὅμως τόση ὅση βρίσκει ὁ Ἀτκινσον στὸ μονόπρακτο τοῦτο. Ἐξ ἄλλου, ἡ δραματικὴ οὐσία ποὺ ἀποτελεῖ τὸ μονόπρακτο δὲν κατορθώνει νὰ ἀποκτήσῃ γενικώτερη σημασίαν. Μένουμε στὸν κύκλον τῶν κολασμένων, ποὺ ὅσο ὀξὺ κι' ἂν εἶναι τὸ δράμα τους δὲν κάνει νὰ δονηθοῦν μέσα μας βαθύτερες ἀνθρώπινες χορδές. Οἱ «κολασμένοι» στὸ «Ξαφνικὰ Περσὶ τὸ Καλοκαίρι» εἶναι μίᾶ μητέρα, ἡ κ. Βενάμπλ, ὁ γιὸς της, ὁ Σεμπάστιαν καὶ ἡ ἀνεψιὰ της — ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ ἀνδρός της — ἡ Κάθριν. Ὁ γιὸς, ποιητὴς ποὺ ἔκαμνε κάθε χρόνο ἕνα ταξίδι μετὰ τὴν μητέρα του ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐμπνεόταν ἕνα ποίημα, ἔχει πεθάνει, ἀφίνοντας στὴν μητέρα του ποὺ τὸν ἐλάτρευε καὶ ποὺ τὴν εἶχε σακατέψει, ψυχικὰ καὶ σωματικὰ, ἡ θάνατός του, μερικὰ ποιήματα. Ὁ θάνατος ἐπῆλθε σὲ ἕνα ταξίδι ποὺ ἔκανε ὁ Σεμπάστιαν μετὰ τὴν Κάθριν. Καὶ ἡ μητέρα του ἀποδίδει στὴν Κάθριν, ποὺ βρίσκεται κλεισμένη σὲ ψυχιατρεῖον, τὸ θάνατον τοῦ γιου της. Γιὰ ν' ἀποδειχθῇ ἂν εἶναι βάσιμες οἱ κατηγορίαι τῆς κ. Βενάμπλ, δίνει ἡ Κάθριν ἀπὸ τὸ ψυχιατρεῖον καὶ ἀφοῦ ὁ γιὰτρός της κ. Βενάμπλ τῆς κάνει μίαν ἐκθεσὴν μετὰ τὸν φόρον τῆς ἀληθείας, ἱστορεῖ τὸ περιστατικὸν τοῦ θανάτου τοῦ ξαδέρφου της (τοῦ Σεμπάστιαν) σὲ ὅλες τὰς λεπτομέρειάς του. Εἶναι μίᾶ ἐφιαλτικὴ ἀφήγησις ποὺ ξυπνᾷ τὴν τραγικὴν φρίκην μέσα μας γιὰ τὸν θηριώδη τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον δολοφονήθηκε ἀπὸ κατὰ ἀληθόπαιδα καὶ κατασπαράχθηκε ὁ Σεμπάστιαν, δὲ μας μεταδίδει ὅμως βαθύτερη συγκίνησιν δραματικὴν, γιὰτὶ δὲ συνδέεται, δὲ φαίνεται τουλάχιστον νὰ συνδέεται — ἐκτός ἂν δώσῃ κανεὶς συμβολικὸ νόημα στὸν κατασπαράγματόν αὐτόν — μετὰ βαθύτερα ἀνθρώπινα ἐνδιαφέροντα. Καὶ τὸ δράμα ὅλον δὲν ὑψώνεται σὲ κατὰ γενικώτερον. Μένει μίᾶ ἐπερίπτωσις: Ἡ περίπτωσις μίᾶς μητέρας ποὺ ἀγαπᾷ παθολογικὰ μετὰ ἕνα ὑποσυνείδητον ἐρωτικὸν αἰσθημα, τὸ γιὸς της καὶ ποὺ τὸ μητρικοερωτικὸν της αὐτὸ αἰσθημα τὴν κάνει νὰ μισήσῃ ἑξαλλὰ τὴν ἀνεψιὰν της. Ἡ Ἀγγέλικα Καπελαρὴ ἀπέδωσε μετὰ ὅλον τὸ βάρος του, μετὰ ὅλην τὴν ὀξύτητα τὸ δράμα τῆς κ. Βενάμπλ καὶ ἡ Μάγια Λυμπεροπούλου, στὴ μακρότατον ἀφήγησίν της, κατὰφερε ν' ἀποτυπώσῃ ὅλην τὴν τραγικὴν ἑξάρσιν, ὅλες τὰς τραγικὰς διακυμάνσεις τῆς σπαραγμένης ψυχῆς τῆς Κάθριν. Ἡ κατωτάτη αὐτῇ ἡθοποιός, ποὺ τώρα πρωτοεμφανίζεται, ἔχει ἕνα γνήσιον δραματικὸν ταλέντον. Τῆς εὐχόμην λαμπρὴ σταδιοδρομία. Καλὰ ἐρωτηκίθη καὶ τὸ «Μεγάλον Ἀντίον», ποὺ τὸ μετέφρασε ὁ Νίκος Γκάτσος. (Τὸ «Ξαφνικὰ Περσὶ τὸ Καλοκαίρι» μεταφράσθηκε ἀπὸ τὸν Μάριο Πρωρίτη). Ἕνας μεγάλος ἑπαινος ἀφιέλεται στὸν Κάρολον Κούν, ποὺ χάρις εἰς τὴν σκηνοθετικὴν μακροταμίαν του καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Γιάννη Στεφαννέλλη (σκηνικὸς διάκοσμος) καὶ τοῦ Μάνου Χατζιδάκι (μουσικὴ) μᾶς προσέφερε μίᾶ ἀκόμα ἀξιόλογον παράστασιν.

ΚΛΕΩΝ Β. ΠΑΡΑΣΧΟΙ